

стала пам'яткою суспільно-політичної думки та символом боротьби України за становлення своєї незалежності.

Пехуля Є.І.
НТУ «ХП»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ

Політичні партії виступають посередником між громадянським суспільством і державою та є одним з базових інститутів сучасної політичної системи, без якого неможливо уявити існування представницької демократії.

Правове підґрунтя діяльності політичних партій як суб'єктів виборчого процесу становлять Конституція України, Закони України «Про політичні партії в Україні», «Про вибори народних депутатів України», «Про громадянські об'єднання» та ін.

Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про політичні партії в Україні», політична партія – це зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах. Однак політичні партії не можна зводити до рівня суспільно-політичних об'єднань. Це організація, яка створена з метою постійного впливу на формування політичного курсу, для здобуття та здійснення державної влади конституційними методами. Вона діє на постійній основі та має стабільну організаційну базу.

Партії покликані виконувати ряд взаємопов'язаних функцій, які розкривають сутність політичних партій. Основними функціями партій є владно-організаційна та електоральна. Перша полягає в тому, що переважно політичні партії формують парламент, висувають та підтримують кандидатів у президенти; прем'єр-міністр також є представником певної політичної партії, тож його партійна належність впливає на взаємовідносини з президентом. Електоральна функція політичних партій полягає в тому, що вони покликані представляти інтереси окремих електоральних груп, тобто виступати посередником між електоратом і державною владою в процесі формування, агрегації, артикуляції інтересів, їх урахуванні в політичному рішенні. Партії в рамках реалізації другої функції відповідають перед виборцями на чергових виборах за те, чи були взяті до уваги протягом електорального циклу інтереси тих соціальних груп, на які спиралася партія під час попередніх виборів.

Взаємні впливи суспільства на державу і держави на суспільство роблять їх взаємозалежними. Тому й відносини політичних партій і держави є взаємними (двосторонніми); наявність таких взаємних впливів є невід'ємною рисою живого, саморегулятивного характеру політичної системи суспільства в цілому і держави як складової політичної системи зокрема. Не лише політичні

партії впливають на функціонування держави; важливим аспектом взаємовідносин держави і політичних партій є зворотний вплив держави на політичні партії.

Політичні партії активно впливають на діяльність органів державної влади, економіку, соціальні процеси, відносини між країнами. Вони є одним із базових інститутів сучасного суспільства, без якого не можливе функціонування представницької демократії, яка потребує розвинутих і добре організованих партій.

Прохоров А. М.
ТулГУ

ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИИ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ

Трансформация и развитие общественной системы в направлении демократизации закономерно стимулирует формирование гражданского общества как сферы самореализации граждан, осознающих свои политические, экономические, национально-культурные интересы и потребности, действующих на началах самоуправления. Институционализация последнего выступает в качестве одного из главных индикаторов воздействия по внедрению демократических структур государственной власти и реализации прав человека. Однако, учитывая накопившийся практический опыт, следует признать, что самоорганизация гражданского общества не всегда проходит в «благоприятных условиях». Показателен опыт Украины, вовлеченной в процесс политической трансформации.

Важнейшей проблемой политического характера, влияющей на эффективную работу гражданского общества в Украине, является отсутствие консенсуса между государством и гражданским обществом относительно предпочтительной модели взаимодействия. Более того, наблюдается первенство государства, его доминирование над обществом, в последние несколько лет проявляющееся в выстраивании монолитной вертикали управления и сокращении публичной сферы. Украинская политическая элита и бюрократические структуры показывают неготовность к цивилизованным отношениям не только с гражданским обществом в целом, но и с его отдельными институтами. Неудивительно, что современные общественно-политические реалии в Украине демонстрируют отношения конфронтации между гражданским обществом и государством.

Проблемой политического характера является и то, что действующие ныне институты гражданского общества в Украине не выполняют должным образом функции артикуляции и агрегирования интересов социальных групп. Так парламентские и непарламентские политические партии и партийная элита демонстрируют определенную оторванность от своих избирателей и их потребностей. Политические лидеры и актив политических партий в своей